Laborator 2 PL/SQL

Tipuri de date compuse (definite de utilizator)

- Tipul de date înregistrare (RECORD)
- Tipul de date colecție (tablouri indexate INDEX-BY TABLES tablouri imbricate NESTED TABLES vectori VARRAYS)

Considerații legate de valoarea NULL

- comparațiile simple ce implică NULL sunt evaluate la NULL;
- negarea unei valori NULL (NOT NULL) este NULL;
- în comenzile condiționale, dacă o condiție este evaluată la NULL, atunci secvența de comenzi asociată nu va fi executată:

```
IF condiție THEN
  -- dacă valoarea lui 'condiție' este TRUE
  Secvența de comenzi 1;
ELSE
  -- dacă valoarea lui 'condiție' este NULL sau FALSE
  Secvența de comenzi 2;
END IF;
```

Nr	P	Q	NOT P	P OR Q	P AND Q
1	false	false	true	false	false
2	false	true	true	true	false
3	false	Null	true	Null	false
4	true	false	false	true	false
5	true	true	false	true	true
6	true	Null	false	true	Null
7	Null	false	Null	Null	false
8	Null	true	Null	true	Null
9	Null	Null	Null	Null	Null

1. Care este rezultatul următorului bloc PL/SQL?

```
DECLARE
         NUMBER (1) := 5;
  X
         x%TYPE := NULL;
  У
BEGIN
  IF x <> y THEN
      DBMS OUTPUT.PUT LINE ('valoare <> null este = true');
    ELSE
      DBMS OUTPUT.PUT LINE ('valoare <> null este != true');
  END IF;
  x := NULL;
  IF x = y THEN
       DBMS OUTPUT.PUT LINE ('null = null este = true');
    ELSE
       DBMS OUTPUT.PUT LINE ('null = null este != true');
 END IF;
END;
```

Tipul de date RECORD

- definește un grup de date stocate sub formă de câmpuri, fiecare cu tipul de date și numele propriu.
- numărul de câmpuri nu este limitat;
- se pot defini valori inițiale și constrângeri NOT NULL asupra câmpurilor;
- câmpurile sunt inițializate automat cu NULL;
- tipul RECORD poate fi folosit în secțiunea declarativă a unui bloc, subprogram sau pachet;
- se pot declara sau referi tipuri RECORD imbricate;
- sintaxa generală a definirii tipului RECORD este:

```
TYPE nume_tip IS RECORD
(nume_câmp1 {tip_câmp | variabilă%TYPE |
   nume_tabel.coloană%TYPE | nume_tabel%ROWTYPE}
   [ [NOT NULL] {:= | DEFAULT} expresie1][,
   nume_câmp2 {tip_câmp | variabilă%TYPE |
    nume_tabel.coloană%TYPE | nume_tabel%ROWTYPE}
   [ [NOT NULL] {:= | DEFAULT} expresie2],...]);
v nume record nume tip;
```

- câmpurile unei înregistrări PL/SQL sunt accesate utilizând notația cu punct:

```
nume record.nume camp
```

- utilizând tipul *RECORD*:
 - · se poate insera o linie într-un tabel (*INSERT*);
 - · se poate actualiza o linie într-un tabel (*UPDATE* cu sintaxa *SET ROW*);
 - se poate regăsi și returna sau șterge informația prin clauza RETURNING a comenzilor UPDATE sau DELETE.
- **2.** Definiți tipul înregistrare *emp_record* care conține câmpurile *employee_id*, *salary* și *job_id*. Apoi, definiți o variabilă de acest tip.
 - a. Inițializați variabila definită. Afișați variabila.

b. Inițializați variabila cu valorile corespunzătoare angajatului având codul 101. Afișați variabila.

```
BEGIN
/******* In loc de ...
* SELECT employee_id, salary, job_id
* INTO v_ang.cod, v_ang.salariu, v_ang.job
* FROM employees
* WHERE employee_id = 101;
***********************/
```

```
SELECT employee_id, salary, job_id
INTO v_ang
FROM employees
WHERE employee_id = 101;
DBMS_OUTPUT.PUT_LINE ('Angajatul cu codul '|| v_ang.cod ||
    ' si jobul ' || v_ang.job || ' are salariul ' || v_ang.salariu);
END;
/
```

c. Ștergeți angajatul având codul 100 din tabelul *emp*_*** și rețineți în variabila definită anterior informații corespunzătoare acestui angajat. Anulați modificările realizate.

```
BEGIN
   DELETE FROM emp_***
WHERE employee_id=100
RETURNING employee_id, salary, job_id INTO v_ang;

DBMS_OUTPUT.PUT_LINE ('Angajatul cu codul '|| v_ang.cod ||
   ' si jobul ' || v_ang.job || ' are salariul ' || v_ang.salariu);
END;
//
ROLLBACK;
```

Atributul %ROWTYPE

- permite declararea unei variabile în concordanță cu o colecție de coloane dintr-un tabel sau vizualizare, prin prefixarea lui %ROWTYPE cu tabelul sau vizualizarea respectivă;
- în acest fel câmpurile din tipul înregistrare PL/SQL respectiv preiau numele și tipurile din tabelul sau vizualizarea respectivă.
- **3.** Declarați două variabile cu aceeași structură ca și tabelul *emp_****. Ștergeți din tabelul *emp_**** angajații 100 și 101, menținând valorile șterse în cele două variabile definite. Folosind cele două variabile, introduceți informațiile șterse în tabelul *emp_****.

```
DECLARE
 v ang1
            employees%ROWTYPE;
            employees%ROWTYPE;
v ang2
BEGIN
-- sterg angajat 100 si mentin in variabila linia stearsa
   DELETE FROM emp ***
   WHERE employee id = 100
   RETURNING employee id, first name, last name, email, phone number,
             hire date, job id, salary, commission pct, manager id,
             department id
   INTO v ang1;
-- inserez in tabel linia stearsa
   INSERT INTO emp ***
   VALUES v ang1;
-- sterg angajat 101
   DELETE FROM emp ***
   WHERE employee id = 101;
```

```
-- obtin datele din tabelul employees
    SELECT *
    INTO     v_ang2
    FROM    employees
    WHERE    employee_id = 101;
-- inserez o linie oarecare in emp_***
    INSERT INTO emp_***
    VALUES(1000,'FN','LN','E',null,sysdate, 'AD_VP',1000, null,100,90);
-- modific linia adaugata anterior cu valorile variabilei v_ang2
    UPDATE emp_***
    SET    ROW = v_ang2
    WHERE employee_id = 1000;
END;
//
```

Metode pentru colecții (tablouri indexate, tablouri imbricate, vectori)

PL/SQL oferă subprograme numite metode care operează asupra unei colecții. Acestea pot fi apelate numai din comenzi procedurale, și nu din *SQL*.

Metodele sunt apelate prin expresia:

nume colecție.nume metodă [(parametri)]

Metodele care se pot aplica colecțiilor *PL/SQL* sunt următoarele:

- COUNT returnează numărul curent de elemente ale unei colecții PL/SQL;
- DELETE(n) șterge elementul n dintr-o colecție PL/SQL; DELETE(m, n) șterge toate elementele având indecșii între m și n; DELETE șterge toate elementele unei colecții PL/SQL (nu este validă pentru tipul varrays);
- *EXISTS*(*n*) returnează *TRUE* dacă există al *n*-lea element al unei colecții *PL/SQL* (altfel, returnează *FALSE*);
- FIRST, LAST returnează indicele primului, respectiv ultimului element din colecție;
- *NEXT*(*n*), *PRIOR*(*n*) returnează indicele elementului următor, respectiv precedent celui de rang *n* din colecție, iar dacă nu există un astfel de element returnează valoarea *null*;
- *EXTEND* adaugă elemente la sfârșitul unei colecții: *EXTEND* adaugă un element *null* la sfârșitul colecției, *EXTEND*(*n*) adaugă *n* elemente *null*, *EXTEND*(*n*, *i*) adaugă *n* copii ale elementului de rang *i* (**nu este validă pentru tipul** *index-by tables*);
- *LIMIT* returnează numărul maxim de elemente ale unei colecții (cel de la declarare) pentru tipul vector și *null* pentru tablouri imbricate (**nu este validă pentru tipul** *index-by tables*);
- *TRIM* șterge elementele de la sfârșitul unei colecții: *TRIM* șterge ultimul element, *TRIM*(*n*) șterge ultimule *n* elemente (**nu este validă pentru tipul** *index-by tables*). Similar metodei *EXTEND*, metoda *TRIM* operează asupra dimensiunii interne a tabloului imbricat.
 - *EXISTS* este singura metodă care poate fi aplicată unei colecții atomice *null*. Orice altă metodă declanșează excepția *COLLECTION_IS_NULL*.
 - COUNT, EXISTS, FIRST, LAST, NEXT, PRIOR și LIMIT sunt funcții, iar restul sunt proceduri PL/SQL.

Observație:

- Tipul *tablou indexat* poate fi utilizat numai în declarații *PL/SQL*. Tipurile *vector* și *tablou imbicat* pot fi utilizate atât în declarații *PL/SQL*, cât și în declarații la nivelul schemei (de exemplu, pentru definirea tipului unei coloane a unui tabel relațional).
- Tablourile indexate pot avea indice negativ, domeniul permis pentru index fiind –

2147483647...2147483647, iar pentru tabele imbricate domeniul indexului este 1...2147483647.

- Tablourile imbricate, spre deosebire de tablourile indexate, pot fi prelucrate prin comenzi *SOL*.
- Tablourile imbricate trebuie inițializate și/sau extinse pentru a li se adăuga elemente.

Tablouri indexate (index-by table)

- Tablourile indexate au elemente cu câte două componente fără nume:
- o cheie primară de tip BINARY_INTEGER (începând cu *Oracle 9i Release 2* se poare folosi aproape orice tip de date scalar pentru indexare)
- o coloană scalară sau de tip record.
- Tablourile indexate pot creste în dimensiune în mod dinamic neavând specificat un număr maxim de elemente.
- Un tablou indexat nu poate fi inițializat la declarare, este necesară o comandă explicită pentru a inițializa fiecare element al său.
- Sintaxa generală pentru tabloul indexat este:

```
TYPE t_tablou_indexat IS TABLE OF {
    { tip_de_date | variabila%TYPE |
        tabel.coloana%TYPE } [NOT NULL]}
    | tabel%ROWTYPE }
INDEX BY BINARY_INTEGER;
v_tablou t_tablou_indexat;
```

- **4.** Definiți un tablou indexat de numere. Introduceți în acest tablou primele 10 de numere naturale.
 - a. Afișați numărul de elemente al tabloului și elementele acestuia.
 - **b.** Setați la valoarea *null* elementele de pe pozițiile impare. Afișați numărul de elemente al tabloului și elementele acestuia.
 - **c.** Ștergeți primul element, elementele de pe pozițiile 5, 6 și 7, respectiv ultimul element. Afișați valoarea și indicele primului, respectiv ultimului element. Afișați elementele tabloului și numărul acestora.
 - **d.** Ștergeți toate elementele tabloului.

```
DECLARE
  TYPE tablou indexat IS TABLE OF NUMBER INDEX BY BINARY INTEGER;
       tablou indexat;
BEGIN
-- punctul a
  FOR i IN 1..10 LOOP
    t(i) := i;
  END LOOP;
  DBMS_OUTPUT.PUT('Tabloul are ' || t.COUNT ||' elemente: ');
  FOR i IN t.FIRST..t.LAST LOOP
      DBMS OUTPUT.PUT(t(i) || ' ');
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
-- punctul b
  FOR i IN 1..10 LOOP
    IF i \mod 2 = 1 THEN t(i) := null;
    END IF;
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.PUT('Tabloul are ' || t.COUNT || ' elemente: ');
```

```
FOR i IN t.FIRST..t.LAST LOOP
      DBMS OUTPUT.PUT(nvl(t(i), 0) | | ' ');
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
-- punctul c
  t.DELETE (t.first);
  t.DELETE(5,7);
  t.DELETE(t.last);
  DBMS OUTPUT.PUT LINE('Primul element are indicele ' || t.first ||
         ' si valoarea ' || nvl(t(t.first),0));
  DBMS OUTPUT.PUT LINE('Ultimul element are indicele ' || t.last ||
         'si valoarea '|| nvl(t(t.last),0));
  DBMS OUTPUT.PUT('Tabloul are ' || t.COUNT || ' elemente: ');
  FOR i IN t.FIRST..t.LAST LOOP
     IF t.EXISTS(i) THEN
        DBMS OUTPUT.PUT (nvl(t(i), 0) | | ' ');
     END IF;
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
-- punctul d
  t.delete;
  DBMS OUTPUT.PUT LINE('Tabloul are ' || t.COUNT || elemente.');
END;
```

5. Definiți un tablou indexat de înregistrări având tipul celor din tabelul *emp_****. Ștergeți primele două linii din tabelul *emp_****. Afișați elementele tabloului. Folosind tabelul indexat adăugați înapoi cele două linii șterse.

```
DECLARE
  TYPE tablou indexat IS TABLE OF emp ***%ROWTYPE
                      INDEX BY BINARY INTEGER;
  t
       tablou indexat;
BEGIN
-- stergere din tabel si salvare in tablou
  DELETE FROM emp ***
  WHERE ROWNUM<= 2
   RETURNING employee id, first name, last name, email, phone number,
             hire date, job id, salary, commission pct, manager id,
             department id
   BULK COLLECT INTO t;
--afisare elemente tablou
  DBMS OUTPUT.PUT LINE (t(1).employee id | | ' ' | | t(1).last name);
  DBMS OUTPUT.PUT LINE (t(2).employee id ||' ' || t(2).last name);
--inserare cele 2 linii in tabel
  INSERT INTO emp *** VALUES t(1);
  INSERT INTO emp *** VALUES t(2);
  END;
```

Tablouri imbricate (nested table)

Sintaxa generală pentru tabloul imbricat este:

Observație:

- Singura diferență sintactică între tablourile indexate și cele imbricate este absența clauzei *INDEX BY BINARY_INTEGER*. Mai exact, dacă această clauză lipsește tipul este tablou imbricat
- Numărul maxim de linii ale unui tablou imbricat este dat de capacitatea maximă 2 GB.
- Tablourile imbricate sunt tablouri indexate a căror dimensiune nu este stabilită.
- folosesc drept indici numere consecutive ;
- sunt asemenea unor tabele cu o singură coloană;
- nu au dimensiune limitată, ele cresc dinamic;
- inițial, un tablou imbricat este dens (are elementele pe poziții consecutive) dar pot apărea spații goale prin stergere ;
- metoda NEXT ne permite să ajungem la următorul element;
- pentru a insera un element nou, tabloul trebuie extins cu metoda EXTEND(nr_comp);
- Un tablou imbricat este o mulțime neordonată de elemente de același tip. Valorile de acest tip:
- pot fi stocate în baza de date;
- pot fi prelucrate direct în instrucțiuni *SQL*;
- au excepții predefinite proprii.
- Pentru adăugarea de linii intr-un tablou imbricat, acesta trebuie sa fie initializat cu ajutorul constructorului.
- *PL/SQL* apelează un constructor numai în mod explicit.
- Tabelele indexate nu au constructori.
- Constructorul primește ca argumente o listă de valori numerotate în ordine, de la 1 la numărul de valori date ca parametrii constructorului.
- Dimensiunea inițială a colecției este egală cu numărul de argumente date în constructor, când aceasta este inițializată.
- Pentru vectori nu poate fi depășită dimensiunea maximă precizată la declarare.
- Atunci când constructorul este fără argumente, va crea o colectie fără nici un element (vida), dar care are valoarea *not null*.
- **6.** Rezolvați exercițiul 4 folosind tablouri imbricate.

```
-- punctul b
  FOR i IN 1..10 LOOP
    IF i \mod 2 = 1 THEN t(i) := null;
   END IF;
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.PUT('Tabloul are ' || t.COUNT || ' elemente: ');
  FOR i IN t.FIRST..t.LAST LOOP
      DBMS OUTPUT.PUT(nvl(t(i), 0) |  '');
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
-- punctul c
  t.DELETE(t.first);
  t.DELETE(5,7);
  t.DELETE(t.last);
  DBMS OUTPUT.PUT LINE('Primul element are indicele ' || t.first ||
        'si valoarea ' || nvl(t(t.first),0));
  DBMS OUTPUT.PUT LINE('Ultimul element are indicele ' || t.last ||
         ' si valoarea ' || nvl(t(t.last),0));
  DBMS OUTPUT.PUT('Tabloul are ' || t.COUNT || ' elemente: ');
  FOR i IN t.FIRST..t.LAST LOOP
     IF t.EXISTS(i) THEN
        DBMS OUTPUT.PUT(nvl(t(i), 0) | | ' ');
     END IF;
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
-- punctul d
  t.delete;
  DBMS OUTPUT.PUT LINE('Tabloul are ' || t.COUNT || ' elemente.');
END;
```

7. Declarați un tip tablou imbricat de caractere și o variabilă de acest tip. Inițializați variabila cu următoarele valori: m, i, n, i, m. Afișați conținutul tabloului, de la primul la ultimul element și invers. Ștergeți elementele 2 și 4 și apoi afișați conținutul tabloului.

```
DECLARE
   TYPE tablou_imbricat IS TABLE OF CHAR(1);
   t tablou_imbricat := tablou_imbricat('m', 'i', 'n', 'i', 'm');
   i INTEGER;

BEGIN
   i := t.FIRST;
   WHILE i <= t.LAST LOOP
       DBMS_OUTPUT.PUT(t(i));
       i := t.NEXT(i);
   END LOOP;
   DBMS_OUTPUT.NEW_LINE;

i := t.LAST;
WHILE i >= t.FIRST LOOP
   DBMS_OUTPUT.PUT(t(i));
   i := t.PRIOR(i);
```

```
END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
  t.delete(2);
  t.delete(4);
  i := t.FIRST;
  WHILE i <= t.LAST LOOP
    DBMS OUTPUT.PUT(t(i));
    i := t.NEXT(i);
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
  i := t.LAST;
  WHILE i >= t.FIRST LOOP
    DBMS OUTPUT.PUT(t(i));
    i := t.PRIOR(i);
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
END;
```

Vectori

• Sintaxa generală pentru declararea vectorilor:

- Spre deosebire de tablourile indexate, vectorii au o dimensiune maximă (constantă) stabilită la declarare. În special, se utilizează pentru modelarea relațiilor one-to-many, atunci când numărul maxim de elemente din partea "many" este cunoscut și ordinea elementelor este importantă.
- 8. Rezolvați exercițiul 4 folosind tablouri imbricate.

```
DECLARE
  TYPE vector IS VARRAY(2) OF NUMBER;
  t
       vector:= vector();
BEGIN
-- punctul a
  FOR i IN 1..10 LOOP
     t.extend; t(i):=i;
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.PUT('Tabloul are ' || t.COUNT ||' elemente: ');
  FOR i IN t.FIRST..t.LAST LOOP
      DBMS OUTPUT.PUT(t(i) || ' ');
  END LOOP;
  DBMS OUTPUT.NEW LINE;
-- punctul b
  FOR i IN 1..10 LOOP
    IF i \mod 2 = 1 THEN t(i) := null;
```

9. Definiți tipul *subordonati*_*** (vector, dimensiune maximă 10, menține numere). Creați tabelul *manageri*_*** cu următoarele câmpuri: *cod_mgr* NUMBER(10), *nume* VARCHAR2(20), *lista* subordonati_***. Introduceți 3 linii în tabel. Afișați informațiile din tabel. Ștergeți tabelul creat, apoi tipul.

```
CREATE OR REPLACE TYPE subordonati *** AS VARRAY(10) OF NUMBER(4);
CREATE TABLE manageri *** (cod mgr NUMBER(10),
                           nume VARCHAR2 (20),
                           lista subordonati ***);
DECLARE
  v sub subordonati ***:= subordonati ***(100,200,300);
  v lista manageri_***.lista%TYPE;
BEGIN
  INSERT INTO manageri ***
  VALUES (1, 'Mgr 1', v sub);
  INSERT INTO manageri ***
  VALUES (2, 'Mgr 2', null);
  INSERT INTO manageri ***
  VALUES (3, 'Mgr 3', subordonati ***(400,500));
  SELECT lista
  INTO v lista
  FROM manageri ***
  WHERE cod mgr=1;
  FOR j IN v lista.FIRST..v lista.LAST loop
       DBMS OUTPUT.PUT LINE (v lista(j));
 END LOOP;
END;
SELECT * FROM manageri ***;
```

```
DROP TABLE manageri_***;
DROP TYPE subordonati_***;
```

10. Creați tabelul *emp_test_**** cu coloanele *employee_id* și *last_name* din tabelul *employees*. Adăugați în acest tabel un nou câmp numit *telefon* de tip tablou imbricat. Acest tablou va menține pentru fiecare salariat toate numele de telefon la care poate fi contactat. Inserați o linie nouă în tabel. Actualizați o linie din tabel. Afișați informațiile din tabel. Ștergeți tabelul și tipul.

```
CREATE TABLE emp test *** AS
      SELECT employee id, last name FROM employees
      WHERE ROWNUM <= 2;
CREATE OR REPLACE TYPE tip telefon *** IS TABLE OF VARCHAR(12);
ALTER TABLE emp test ***
ADD (telefon tip telefon ***)
NESTED TABLE telefon STORE AS tabel telefon ***;
INSERT INTO emp test ***
VALUES (500, 'XYZ', tip telefon ***('074XXX', '0213XXX', '037XXX'));
update emp test ***
SET telefon = tip telefon ***('073XXX', '0214XXX')
WHERE employee id=100;
        a.employee id, b.*
SELECT
        emp test *** a, TABLE (a.telefon) b;
FROM
DROP TABLE emp test ***;
DROP TYPE tip telefon ***;
```

11. Stergeti din tabelul *emp* *** salariații având codurile mentinute într-un vector.

Obs. Comanda FORALL permite ca toate liniile unei colecții să fie transferate simultan printr-o singură operație. Procedeul este numit **bulk bind**.

```
FORALL index IN lim_inf..lim_sup
comanda sql;
```

Varianta 1

```
DECLARE
   TYPE tip_cod IS VARRAY(5) OF NUMBER(3);
   coduri tip_cod := tip_cod(205,206);
BEGIN
   FOR i IN coduri.FIRST..coduri.LAST LOOP
        DELETE FROM emp_***
        WHERE employee_id = coduri (i);
   END LOOP;
END;
/
SELECT employee_id FROM emp_***;
ROLLBACK;
```

Varianta 2

```
DECLARE
   TYPE tip_cod IS VARRAY(20) OF NUMBER;
   coduri tip_cod := tip_cod(205,206);

BEGIN
   FORALL i IN coduri.FIRST..coduri.LAST
        DELETE FROM emp_***
        WHERE employee_id = coduri (i);

END;
/
SELECT employee_id FROM emp_***;

ROLLBACK;
```

Exerciții

- Menţineţi într-o colecţie codurile celor mai prost plătiţi 5 angajaţi care nu câştigă comision. Folosind această
 colecţie măriţi cu 5% salariul acestor angajaţi. Afişaţi valoarea veche a salariului, respectiv valoarea nouă a
 salariului.
- **2.** Definiți un tip colecție denumit tip_orase_***. Creați tabelul *excursie_**** cu următoarea structură: *cod_excursie* NUMBER(4), *denumire* VARCHAR2(20), *orase* tip_orase_*** (lista orașelor care se vizitează), *status* (disponibila sau anulata).
 - a. Inserați 5 înregistrări în tabel.
 - **b.** Actualizați coloana *orase* pentru o linie din tabel.
 - c. Pentru o excursie al cărui cod este dat, afișați numărul de orașe vizitate, respectiv numele orașelor.
 - **d.** Pentru fiecare excursie afișați lista orașelor vizitate.
 - e. Anulați excursia cu cele mai puține orașe vizitate.
- 3. Rezolvați problema anterioară folosind un alt tip de colecție studiat.